

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.031.02.2018

Pani
Renata Miękina-Mika
Naczelnik Urzędu Skarbowego w Chorzowie
Urząd Skarbowy w Chorzowie
ul. Armii Krajowej 5, 41 – 506 Chorzów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/090 – Dochodzenie należności Skarbu Państwa z tytułu mandatów karnych

I. Dane identyfikacyjne.

Jednostka kontrolowana	Urząd Skarbowy w Chorzowie ¹ , ul. Armii Krajowej 5, 41 – 506 Chorzów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Renata Miękina-Mika, Naczelnik Urzędu, od 27 maja 2017 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła: Teresa Grandys, Naczelnik Urzędu, od 27 lipca 2009 r. do 26 maja 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 3 – 6)
Zakres przedmiotowy kontroli	Organizacja procesu obsługi tytułów wykonawczych oraz podejmowanie czynności egzekucyjnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do 13 grudnia 2018 r. Wykorzystane zostaną również dowody sporządzone przed tym okresem, jeśli miały one związek z wykonaniem zadań objętych zakresem przedmiotowym kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Beata Pękuł, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/338/2018 z 7 listopada 2018 r., 2. Witold Wilk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/337/2018 z 7 listopada 2018 r. (akta kontroli str. 1 – 2)

---

¹ Zwany dalej: „Urzędem”.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm., zwanej dalej: „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności.

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację procesu obsługi tytułów wykonawczych. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości wynikały przede wszystkim z nadmiernego obciążenia pracą w związku z dużą liczbą spraw do załatwienia w przeliczeniu na jednego pracownika Działu Egzekucji Administracyjnej, niemniej jednak przyjęte rozwiązania organizacyjne, w tym jednoznaczny i spójny podział kluczowych zadań w zakresie egzekucji, określenie w 2018 r. zasad wewnętrznej organizacji pracy w ww. Dziale, w tym ustalenie m.in. terminów wykonania zadań w zakresie obsługi tytułów wykonawczych, służyły prawidłowej realizacji obowiązków w obszarze egzekucji administracyjnej zaległości objętych tytułami wykonawczymi o kodzie W2, W200 i SP1.

Pozytywnie oceniono również wszczynanie egzekucji administracyjnej oraz podejmowanie pierwszej czynności egzekucyjnej. Spośród wszystkich (8 655) tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1, które obejmowały należności wynikające z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego⁴, w 7 002 przypadkach (80,9%) wszczęcie egzekucji nastąpiło do 60 dni od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego, a w 7 531 przypadkach (87,0%) w terminie tym podjęto pierwszą czynność w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych.

Stwierdzono jednak niski poziom wskaźnika efektywności egzekucji, który dla tytułów W2 (W200) wyniósł 23,7%, a dla SP1 - 14,5%. Tylko w 2 264 przypadkach (26,2%) postępowania egzekucyjne zostały zakończone w związku z zapłatą, w 1 424 przypadkach (16,4%) postępowania zakończone w inny sposób, w tym z powodu ich umorzenia, a w kolejnych 4 967 przypadkach (57,4%) postępowania egzekucyjne nie zostały zakończone⁵.

Na bieżąco monitorowano bieg terminu przedawnienia należności objętych tytułami wykonawczymi W2, W200 i SP1. Organ egzekucyjny w przypadku wygaśnięcia obowiązku dokonania zapłaty grzywny umarzał postępowania egzekucyjne⁶. Wskazać należy, że w lutym 2018 r. wprowadzono w Urzędzie obowiązek sporządzania miesięcznych raportów/wykazów tytułów wykonawczych, z podaniem daty nałożenia mandatu karnego, w celu podjęcia szczegółowej ich analizy i ewentualnego umorzenia postępowań egzekucyjnych w związku z przedawnieniem należności.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przypadków:

- dopuszczenia się zwłoki we wszczynaniu egzekucji administracyjnej i w podejmowaniu pierwszej czynności egzekucyjnej oraz w umarzeniu postępowań egzekucyjnych w związku z przedawnieniem należności,
- zaniechania zastosowania środków egzekucyjnych, które należało podjąć wobec zobowiązanych,
- nierzetelnego rejestrowania danych w podsystemie EGAPOLTAX.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Tytuły wykonawcze, które wpłynęły do Urzędu w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r.

⁵ Dane wg stanu na 30 czerwca 2018 r.

⁶ Ustaleń w tym zakresie dokonano na podstawie próby 20 tytułów wykonawczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności.

OBSZAR

Organizacja procesu obsługi tytułów wykonawczych oraz podejmowanie czynności egzekucyjnych.

1. Organizacja procesu obsługi tytułów wykonawczych.

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu⁷, do zadań Działu Egzekucji Administracyjnej⁸ należało, m.in., badanie prawidłowości otrzymanych tytułów wykonawczych, zarządzeń zabezpieczenia i innych dokumentów zabezpieczenia oraz dopuszczalności prowadzenia egzekucji administracyjnej i zabezpieczenia, a także prowadzenie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych, zabezpieczenie należności pieniężnych oraz orzekanie w sprawach postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego.

(dowód: akta kontroli str. 21, 57 – 58)

Pracownikom Działu SEE w zakresach obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powierzono, m.in., zadania dotyczące prowadzenia postępowań egzekucyjnych oraz obsługi tytułów wykonawczych, w tym badanie prawidłowości tytułów wykonawczych pod względem formalnym i zgodności z właściwością miejscową oraz wprowadzanie ich do podsystemu EGAPOLTAX⁹. Naczelnik Urzędu, w formie pisemnego komunikatu, dokonała podziału rejonów egzekucyjnych oraz przyporządkowała pracowników i poborców skarbowych do poszczególnych rejonów. Przyjęte rozwiązania zapewniały czytelny podział zadań oraz pozwalały na wskazanie osób odpowiedzialnych za ich realizację.

(dowód: akta kontroli str. 79 – 100, 154 – 275)

1.2. Od 6 lutego 2018 r. obowiązywały zasady organizacji pracy w Dziale SEE oraz obowiązki w zakresie egzekucji administracyjnej innych komórek organizacyjnych Urzędu, które Naczelnik Urzędu ogłosiła w formie pisemnego komunikatu¹⁰. Zasady te określały m.in. terminy wykonywania niektórych czynności dotyczących obsługi tytułów wykonawczych i prowadzenia postępowań egzekucyjnych. I tak, pracownik Działu SEE, któremu powierzono obowiązki w zakresie weryfikacji i wprowadzania tytułów wykonawczych, powinien niezwłocznie rejestrować tytuł wykonawczy w podsystemie EGAPOLTAX, nie później niż w ciągu 21 dni od daty wpływu do Urzędu, wprowadzając jednocześnie wszystkie informacje o zastosowanych środkach i czynnościach egzekucyjnych. Następnie, tytuły wykonawcze wierzycieli podatkowych przekazywane były do Kierownika Działu SEE w celu nadania klauzuli o skierowaniu ich do egzekucji. Postępowanie egzekucyjne należało wszcząć¹¹ nie

⁷ Zarządzenie nr 21/2017 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z dnia 10 marca 2017 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Chorzowie. Zarządzenie nr 36/15 Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z dnia 1 kwietnia 2015 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Chorzowie, ze zm.

⁸ Zwanego dalej: „Działem SEE”.

⁹ Podsystem systemu ewidencjonowania i przetwarzania danych o podatnikach (POLTAX), służący do wspomagania informatycznego działów egzekucyjnych administracji podatkowej.

¹⁰ Komunikat nr 21/2018 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Chorzowie z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie organizacji pracy w Dziale Egzekucji Administracyjnej w Urzędzie Skarbowym w Chorzowie (obowiązywał od 5 lipca 2018 r.). Poprzednio: Komunikat nr 5/2018 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Chorzowie z dnia 6 lutego 2018 r. w sprawie organizacji pracy w Dziale Egzekucji Administracyjnej w Urzędzie Skarbowym w Chorzowie (obowiązywał od 6 lutego do 4 lipca 2018 r.).

¹¹ Zgodnie z art. 26 § 5 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o postępowaniu egzekucyjnym”, wszczęcie egzekucji administracyjnej następuje z chwilą doręczenia zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego lub doręczenia

później niż w ciągu 30 dni od daty wprowadzenia tytułu wykonawczego do podsystemu EGAPOLTAX. Ponadto, wprowadzono obowiązek sporządzania, w cyklu miesięcznym, raportu zawierającego wykaz tytułów wykonawczych, z podaniem daty nałożenia mandatu karnego w celu podjęcia szczegółowej analizy i ewentualnego umorzenia postępowań egzekucyjnych w związku z przedawnieniem należności.

Do 6 lutego 2018 r. w Urzędzie nie określono zasad organizacji pracy w Dziale SEE, w tym nie wyznaczono terminów do wprowadzania tytułów wykonawczych do podsystemu EGAPOLTAX oraz wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że nie ma przepisów prawa powszechnie obowiązującego nakładających obowiązek sporządzenia odrębnego dokumentu prawa wewnętrznego (procedury) w zakresie określenia zasad organizacji pracy w komórce egzekucji administracyjnej, jak również w zakresie obsługi tytułów wykonawczych i prowadzenia czynności egzekucyjnych. Dlatego wcześniej nie podejmowano działań w celu stworzenia takiego dokumentu. Niemniej jednak z uwagi na znaczne obciążenie pracą i występujące braki kadrowe, zarówno w Urzędzie, jak i w Dziale SEE (szczególnie w latach 2015 – 2018), podejmowano działania i zmiany organizacyjne w celu poprawy wyników pracy Działu SEE. Uznano, że jednym z elementów, który może wpłynąć na poprawę pracy będzie stworzenie dokumentu wewnętrznego, w którym zostaną usystematyzowane i doprecyzowane zasady określające organizację pracy. Dokument ten miał na celu umożliwić szybsze poznanie zasad organizacji pracy i realizacji zadań oraz wdrożenie się w obowiązki przez nowych pracowników, a tym samym miał przyczynić się do usprawnienia realizacji zadań nałożonych na Urząd w zakresie egzekucji administracyjnej i zwiększenia jej efektywności.

(dowód: akta kontroli str. 101 – 150, 320 – 322)

1.3. Średnioroczne zatrudnienie osób zaangażowanych w obsługę tytułów wykonawczych i egzekucję należności wyniosło (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) 23 osoby w 2016 r. i zmniejszyło się w 2017 r. do 22 osób, a następnie, w I półroczu 2018 r. wzrosło do 23 osób. Obciążenie ww. pracowników czynnościami wykonywanymi w zakresie obsługi tytułów wykonawczych, mierzone liczbą tytułów wykonawczych do załatwienia, wyniosło przeciętnie 3 570 tytułów na osobę w I półroczu 2016 r. oraz 2 770 tytułów w analogicznym okresie 2018 r., w tym w zakresie tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1¹², odpowiednio: 1 520 i 534.

Relacja liczby zrealizowanych tytułów wykonawczych do liczby osób zaangażowanych w ich obsługę wyniosła 907 w I półroczu 2016 r. i 720 w I półroczu 2018 r., a relacja liczby zrealizowanych tytułów W2, W200 i SP1 do zaangażowanych w ich obsługę w ww. okresach wyniosła, odpowiednio: 586 i 168.

Relacja kwoty wyegzekwowanych należności ogółem do liczby osób zaangażowanych w obsługę tytułów wykonawczych i egzekucję należności

---

dłużnikowi zajętej wierzytelności zawiadomienia o zajęciu wierzytelności lub innego prawa majątkowego, jeżeli to doręczenie nastąpiło przed doręczeniem zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego.

¹² Wierzycielami tytułów wykonawczych W2 i W200 byli wojewodowie, a wierzycielem tytułów wykonawczych SP1 był Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu. W przypadku egzekucji należności Skarbu Państwa z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych wystawionych poczynawszy od 1 stycznia 2016 r. wierzycielem był Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu (tytuły wykonawcze SP1).

wyniosła 317,5 tys. zł w I półroczu 2016 r. oraz 408,1 tys. zł w analogicznym okresie 2018 r. na osobę (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych), a relacja kwoty wyegzekwowanych należności dotyczących tytułów W2, W200 i SP1 do liczby osób zaangażowanych w ich obsługę w ww. okresach wyniosła odpowiednio 32,2 tys. zł i 3,1 tys. zł na osobę (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych).

(dowód: akta kontroli str. 326 – 328)

1.4. Jak wyjaśniła p.o. Kierownika Działu SEE, proces obsługi tytułów wykonawczych odbywa się w funkcjonującym w urzędach skarbowych podsystemie EGAPOLTAX. Jest to podstawowe narzędzie informatyczne wykorzystywane do obsługi tytułów wykonawczych, wprowadzone centralnie. Podsystem ten wspierany jest przez podsystem POLTAX2B i MigracjaTW, które umożliwiają migrację tytułów wykonawczych do podsystemu EGAPOLTAX, dzięki czemu nie ma konieczności, w tych przypadkach, ręcznego wprowadzania tytułów do tego podsystemu. Podsystemy te aktualizowane są centralnie. W tych okolicznościach nie podejmowano działań w kierunku analizy oraz oceny wsparcia informatycznego procesu obsługi tytułów wykonawczych. Jak wyjaśniła dalej, w przypadku zaistnienia problemu związanego z działaniem narzędzi informatycznych, na bieżąco dokonywane są zgłoszenia za pośrednictwem udostępnionego dla urzędów skarbowych portalu *Regionalnej Pomocy Informatycznej* do HelpDesk'u. Ponadto, w celu usprawnienia procesu egzekucji administracyjnej zostało powołane Centrum Kompetencji Egzekucji Administracyjnej przy Izbie Administracji Skarbowej w Szczecinie, którego jednym z zadań jest stworzenie nowoczesnego narzędzia informatycznego do kompleksowego zarządzania procesem egzekucji. Wskazała również, że na dzień dzisiejszy usprawnieniem procesów związanych z obsługą tytułów wykonawczych oraz prowadzeniem postępowań egzekucyjnych byłaby możliwość migracji do podsystemu EGAPOLTAX informacji o majątku zobowiązanego z innych baz danych (ewidencji), jak np. OGNIVO, CEPiK, gdyż aktualnie pozyskane informacje z banków, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i innych podmiotów wprowadzane są ręcznie przez pracowników Działu SEE. Dodała, że nie zostało to jeszcze zgłoszone do Centrum Kompetencyjnego w Szczecinie.

(dowód: akta kontroli str. 276 – 278)

1.5. W latach 2016 – 2018 (I półrocze) do Urzędu wpłynęło 40 tytułów wykonawczych SP1, pomimo iż Naczelnik Urzędu nie był organem właściwym miejscowo do egzekucji należności objętych tymi tytułami¹³.

P.o. Kierownika Działu SEE wskazała, że nie wystąpiły przypadki, w których zobowiązani zgłosili zarzut braku uprzedniego doręczenia im pisemnego upomnienia, o którym mowa w art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym.

Wystąpiły cztery przypadki, w których tytuły wykonawcze SP1 zostały wystawione po opłaceniu mandatu karnego przez zobowiązanego (wszystkie w 2017 r.).

Jak wyjaśniała p.o. Kierownika Działu SEE, zobowiązani nie zgłaszali zarzutu wystawienia przez wierzyciela drugiego tytułu wykonawczego, obejmującego należności z tego samego mandatu.

W dwóch przypadkach tytuły wykonawcze SP1 nie posiadały podpisu elektronicznego.

Ponadto, jak wyjaśniła p.o. Kierownika Działu SEE, w wystawionych tytułach wykonawczych SP1 występowały również inne błędy utrudniające wszczęcie

¹³ W tym: w 2016 r. 13 tytułów wykonawczych, w 2017 r. 5 tytułów, a w I półroczu 2018 r. 22 tytuły wykonawcze.

egzekucji administracyjnej, takie jak: niewłaściwy (nieaktualny) adres zobowiązanego, brak kwoty należności lub daty nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego, brak lub błędny PESEL.

(dowód: akta kontroli str. 622 – 624)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wszczywanie egzekucji administracyjnej i jej skuteczność.

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach 2016 – 2018 (I półrocze) do Urzędu wpłynęło 8 655 tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1 dotyczących należności z tytułu mandatów karnych (4 623 od wojewodów i 4 032 od Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu¹⁴), w tym: w 2016 r. 4 505 tytułów (4 400 od wojewodów i 105 od Naczelnika I US)¹⁵, w 2017 r. 1 812 tytułów (207 od wojewodów i 1 605 od Naczelnika I US)¹⁶, a w I półroczu 2018 r. 2 338 tytułów (16 od wojewodów i 2 322 od Naczelnika I US).

Z powyższego wynika, że w 2017 r., w porównaniu do 2016 r., zmalała liczba ww. tytułów wykonawczych (o 59,8%). Również w I półroczu 2018 r. liczba tytułów wykonawczych zmalała (o 41,6%) w porównaniu do analogicznego okresu 2016 r.

Łączna kwota zaległości objętych ww. tytułami wykonawczymi wyniosła 1 207,2 tys. zł¹⁷, w tym w odniesieniu do tytułów, które wpłynęły do Urzędu w 2016 r. 595,2 tys. zł¹⁸, w 2017 r. 310,0 tys. zł¹⁹ i w I półroczu 2018 r. 302,0 tys. zł²⁰.

Natomiast łączna kwota należności wyegzekwowanych do 30 czerwca 2018 r., na podstawie ww. tytułów wykonawczych, wyniosła 315,1 tys. zł, w tym w odniesieniu do tytułów, które wpłynęły w 2016 r. 209,9 tys. zł²¹, w 2017 r. 70,8 tys. zł²² i w I półroczu 2018 r. 34,4 tys. zł²³.

Jak wynika z powyższego, Urząd do 30 czerwca 2018 r. wyegzekwował 26,1% zaległości objętych ww. tytułami wykonawczymi.

(dowód: akta kontroli str. 331 – 332)

¹⁴ Zwanego dalej: „Naczelnikiem I US”.

¹⁵ W I półroczu 2016 r. 4 091 tytułów wykonawczych (od wojewodów), a w II półroczu 2016 r. 414 tytułów wykonawczych (w tym: 309 od wojewodów i 105 od Naczelnika I US).

¹⁶ W I półroczu 2017 r. 969 tytułów wykonawczych (w tym: 88 od wojewodów i 881 od Naczelnika I US), a w II półroczu 2017 r. 843 tytułów wykonawczych (w tym: 119 od wojewodów i 724 od Naczelnika I US).

¹⁷ W tym: 593,5 tys. zł zaległości objęte tytułami od wojewodów i 613,7 tys. zł od Naczelnika I US.

¹⁸ W I półroczu 2016 r. 507,6 tys. zł (zaległości objęte tytułami od wojewodów), a w II półroczu 2016 r. 87,6 tys. zł (w tym: 49,1 tys. zł zaległości objęte tytułami od wojewodów i 38,5 tys. zł od Naczelnika I US).

¹⁹ W I półroczu 2017 r. 131,6 tys. zł (w tym: 12,6 tys. zł zaległości objęte tytułami od wojewodów i 119,0 tys. zł od Naczelnika I US), a w II półroczu 2017 r. 178,4 tys. zł (w tym: 21,5 tys. zł zaległości objęte tytułami od wojewodów i 156,9 tys. zł od Naczelnika I US).

²⁰ W tym: 2,7 tys. zł zaległości objęte tytułami od wojewodów i 299,3 tys. zł od Naczelnika I US.

²¹ W I półroczu 2016 r. 188,2 tys. zł (wyegzekwowane zaległości objęte tytułami od wojewodów), a w II półroczu 2016 r. 21,7 tys. zł (w tym: 12,0 tys. zł wyegzekwowane zaległości objęte tytułami od wojewodów i 9,7 tys. zł od Naczelnika I US).

²² W I półroczu 2017 r. 36,8 tys. zł (w tym: 0,7 tys. zł wyegzekwowane zaległości objęte tytułami od wojewodów i 36,1 tys. zł od Naczelnika I US), a w II półroczu 2017 r. 34,0 tys. zł (w tym: 2,8 tys. zł wyegzekwowane zaległości objęte tytułami od wojewodów i 31,2 tys. zł od Naczelnika I US).

²³ Wyegzekwowane zaległości objęte tytułami wykonawczymi od Naczelnika I US.

Spośród wszystkich (8 655) tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1 dotyczących należności z tytułu mandatów karnych²⁴, w odniesieniu do 7 002 tytułów (80,9%) egzekucję administracyjną wszczęto do 60 dni od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego²⁵. W stosunku do 881 tytułów (10,2%) egzekucja została wszczęta po upływie 60 dni od dnia wpływu tytułu wykonawczego²⁶. W 169 przypadkach (1,9%) postępowania wszczął inny organ egzekucyjny²⁷, a w kolejnych 603 przypadkach (7,0%) nie wszczęto egzekucji.

Wśród 603 tytułów wykonawczych, w stosunku do których nie wszczęto egzekucji:

- w 566 przypadkach (93,9%) postępowania egzekucyjne umorzono z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Jak wyjaśniła p.o. Kierownika Działu SEE, w przedmiotowych sprawach nie wszczynano egzekucji z uwagi na brak majątku zobowiązanych, a informacje w tym zakresie powzięto w związku prowadzonymi, wobec tych zobowiązanych, postępowaniami egzekucyjnymi wszczętymi na podstawie innych tytułów wykonawczych. Wskazała, że niecelowym byłoby wszczynanie w tych przypadkach egzekucji i generowanie kosztów egzekucyjnych, skoro ustalono, że zobowiązani nie posiadają majątku, z którego można dochodzić należności.

W toku kontroli, na podstawie 10 tytułów wykonawczych²⁸, ustalono, że Urząd posiadał informacje o aktualnym stanie majątkowym zobowiązanych w związku z prowadzonymi postępowaniami egzekucyjnymi, wszczętymi na podstawie innych tytułów wykonawczych dotyczących tych zobowiązanych. Wszyscy (10) zobowiązani nie posiadali majątku, do którego można skierować skuteczną egzekucję,

- w 17 przypadkach (2,8%) wierzyciel wycofał tytuł wykonawczy przed wszczęciem egzekucji,
- w 7 przypadkach (1,1%) umorzono postępowania egzekucyjne w związku ze zgonem zobowiązanego,
- w 7 przypadkach (1,1%) umorzono postępowania egzekucyjne z uwagi na przedawnienie należności objętych tymi tytułami wykonawczymi (nie wszczęto egzekucji, tytuły wykonawcze do Urzędu wpłynęły w maju 2017 r., a przedawniły się w czerwcu 2017 r.),
- w 4 przypadkach (0,7%) umorzono postępowania egzekucyjne, przed wszczęciem egzekucji, w związku z wykonaniem zobowiązania (zapłata),
- w 1 przypadku (0,2%) 14 czerwca 2018 r.²⁹ spisano relację o niemożności dokonania czynności z uwagi na nieobecność zobowiązanego w miejscu zamieszkania (29 listopada 2018 r. dokonano zajęcia wynagrodzenia,

---

²⁴ Tytuły wykonawcze, które wpłynęły do Urzędu w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r. Dane wg stanu na 30 listopada 2018 r.

²⁵ W tym: w 129 przypadkach dotyczy tytułów wykonawczych, które wpłynęły do Urzędu w maju i czerwcu 2018 r., a w 31 przypadkach przed otrzymaniem przez Urząd zwrotnych potwierdzeń odbioru tytułów wykonawczych od zobowiązanych nastąpiła zapłata zobowiązania np. w wyniku zajętego rachunku bankowego (tytuł wykonawczy został zamknięty w podsystemie EGAPOLTAX i w związku z tym brak było możliwości wpisania daty doręczenia tytułu wykonawczego).

²⁶ W tym siedem przypadków dotyczy tytułów wykonawczych, które wpłynęły do Urzędu w czerwcu 2018 r.

²⁷ Związane to było ze zmianą właściwości miejscowej organu egzekucyjnego wynikającą głównie ze zmiany miejsca zamieszkania zobowiązanego.

²⁸ Wybranych w sposób losowy spośród 566 tytułów wykonawczych, w stosunku do których umorzono postępowania egzekucyjne, nie wszczynając egzekucji.

²⁹ Tytuł wykonawczy wpłynął do Urzędu 7 czerwca 2018 r.

jednak do 7 grudnia 2018 r. nie doręczono zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego),

- w 1 przypadku (0,2%) nie wszczęto egzekucji z uwagi na niemożność doręczenia tytułu wykonawczego zobowiązanemu (na zwrotnym potwierdzeniu odbioru widniała adnotacja „brak nr mieszkania”).

(dowód: akta kontroli str. 279 – 304, 368, 432)

2.2. W latach 2016 – 2018 (I półrocze) skuteczność egzekucji administracyjnej, mierzona na podstawie wskaźnika realizacji tytułów wykonawczych³⁰ i wskaźnika efektywności egzekucji³¹, przedstawiała się następująco:

- dla tytułów wykonawczych W2 i W200 wskaźnik efektywności egzekucji wyniósł 23,7%, a wskaźnik realizacji tytułów wykonawczych 50,1%,
- dla tytułów wykonawczych SP1 wskaźnik efektywności egzekucji wyniósł 14,5%, a wskaźnik realizacji tytułów wykonawczych 13,6%.

Wskaźnik efektywności egzekucji dla ww. tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1 był na niższym poziomie w porównaniu do tytułów wykonawczych SM (dot. należności podatkowych), który wyniósł 30,2%. Zbliżoną wartość wskaźnika efektywności egzekucji odnotowano dla tytułów wykonawczych SP1, SI i SW (odpowiednio: 14,5%, 13,6% i 13,5%), a dla tytułów wykonawczych EZ, W1, CL i EA kształtował się on na niskim poziomie i wyniósł, odpowiednio: 4,6%, 3,4%, 2,8% i 0%.

Najwyższą wartość wskaźnika realizacji tytułów wykonawczych odnotowano dla tytułów CL i W2 (W200), odpowiednio: 50,3% i 50,1%, a następnie dla tytułów SM, SW i W1 (39,9%, 28,7% i 22,0%). Natomiast najniższy poziom wskaźnika realizacji tytułów wykonawczych zaobserwowano wśród tytułów EA, SP1 i EZ, odpowiednio: 15,4%, 13,6% i 12,4%.

Wyjaśniając przyczyny niższego poziomu wskaźnika efektywności egzekucji dla tytułów W2, W200 i SP1 w porównaniu do tytułów SM, p.o. Kierownika Działu SEE podała, że przyczyny te mogą wynikać z sytuacji majątkowej zobowiązanych, tj. brak majątku, do którego można skierować skuteczną egzekucję. Jak wskazała, w dużej mierze należności mandatowe dotyczą osób młodych, które pozostają na utrzymaniu rodziców, nie posiadają ruchomości na własność oraz nie uzyskują dochodów. Wyjaśniła, że wskaźnik efektywności egzekucji nie zawsze ma związek z wkładem pracy. W przypadku należności podatkowych dochodzone zaległości dotyczą zarówno osób fizycznych, jak i organizacji, które prowadząc działalność gospodarczą generują dochody, posiadają rachunki bankowe, kontrahentów, zatem organ egzekucyjny ma możliwość zastosowania większej ilości środków egzekucyjnych (np. zajęcie wierzytelności kontrahentów, ruchomości, nieruchomości), których nie stosuje się przy dochodzeniu należności mandatowych z uwagi na niższą kwotę zaległości (byłoby to działanie niecelowe i generowało większe koszty egzekucyjne niż dochodzona należność). Natomiast niski wskaźnik realizacji tytułów wykonawczych SP1 wynikał, obok ww. przyczyn, z liczby zobowiązanych, w stosunku do których prowadzone były postępowania. Jak wskazała dalej, zazwyczaj liczba mandatów jest zbliżona do liczby zobowiązanych, a w przypadku należności wynikających z tytułów wykonawczych SM i SW jeden zobowiązany może posiadać od kilku do kilkudziesięciu tytułów, a egzekucja

³⁰ Relacja liczby załatwionych tytułów wykonawczych w okresie do liczby tytułów wykonawczych do załatwienia w okresie.

³¹ Relacja kwoty wyegzekwowanych należności (brutto) do kwoty należności objętych tytułami wykonawczymi do załatwienia.

prowadzona jest w stosunku do zobowiązanego. Zatem zakończenie jednej egzekucji obejmującej kilkadziesiąt spraw (tytułów) ma bezpośrednie przełożenie na wielkość wskaźnika realizacji tytułów wykonawczych.

(dowód: akta kontroli str. 326 – 328, 279 – 284)

Na podstawie 15 tytułów wykonawczych, które wpłynęły do Urzędu w 2016 r.³², ustalono, że przyczyną nieskutecznej egzekucji był brak majątku zobowiązanych. Organ egzekucyjny każdorazowo występował do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z prośbą o udzielenie informacji dotyczących zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego i otrzymywania przez nich świadczeń z organu rentowego. W oparciu o pozyskane informacje z systemu OGNIVO, w przypadku gdy zobowiązany posiadał rachunek w banku, kierowano do właściwych banków zawiadomienia o zajęciu środków zgromadzonych na rachunkach bankowych³³, a z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców zasięgano informacji o posiadaniu pojazdów przez zobowiązanych. Spośród 15 zobowiązanych, tylko jeden był pracownikiem, a w pozostałych przypadkach zobowiązani nie posiadali źródła dochodu. Wszyscy zobowiązani posiadali również inne tytuły wykonawcze obejmujące należności z mandatów karnych (w liczbie od jednego do 31), które nie zostały wyegzekwowane, za wyjątkiem jednego zobowiązanego, u którego doszło do częściowej egzekucji poprzez zajęcie z wynagrodzenia (zobowiązany ten posiadał łącznie trzy tytuły wykonawcze, w tym należności objęte dwoma tytułami zostały wyegzekwowane).

(dowód: akta kontroli str. 429 – 431)

Wśród wszystkich (8 655) tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1, które wpłynęły do Urzędu w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r.³⁴, w 2 264 przypadkach (26,2%) postępowania egzekucyjne zostały zakończone w związku z zapłatą, w 1 424 przypadkach (16,4%) postępowania zakończono w inny sposób, w tym z powodu ich umorzenia, a w kolejnych 4 967 przypadkach (57,4%) postępowania egzekucyjne nie zostały zakończone.

W 1 092 przypadkach (48,2%) postępowania egzekucyjne zakończone w związku z zapłatą trwały do 60 dni, w 656 przypadkach (29,0%) od 61 do 180 dni, w 229 przypadkach (10,1%) od 181 do 366 dni, a w 287 przypadkach (12,7%) powyżej 365 dni. Spośród postępowań egzekucyjnych zakończonych w inny sposób, w tym z powodu ich umorzenia, w 512 przypadkach (36,0%) zakończono je do 60 dni, w 392 przypadkach (27,5%) od 61 do 180 dni, w 282 przypadkach (19,8%) od 181 do 365 dni, a w 238 przypadkach (16,7%) powyżej 365 dni.

(dowód: akta kontroli str. 373, 420 – 422)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³² W tym pięciu tytułów, na podstawie których nie wszczęto egzekucji oraz po pięć tytułów, na podstawie których wszczęto egzekucję do 60 dni od dnia wpływu tytułu do Urzędu i powyżej 180 dni od dnia wpływu tytułu, lecz w obu przypadkach nie doszło do skutecznej egzekucji.

³³ Jednak we wszystkich przypadkach, w których wystąpiono do banków nie doszło do skutecznej egzekucji z powodu braku środków na rachunkach bankowych zobowiązanych.

³⁴ Dane wg stanu na 30 czerwca 2018 r.

3. Podejmowanie czynności egzekucyjnych.

3.1. Spośród wszystkich (8 655) tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1 dotyczących należności z tytułu mandatów karnych³⁵, w 7 531 przypadkach (87,0%) pierwszą czynność w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych podjęto do 60 dni, licząc od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego³⁶, w 590 przypadkach (6,8%) pierwsza czynność została podjęta po upływie 60 dni, a w kolejnych 534 przypadkach (6,2%) czynności egzekucyjnych nie podjęto.

Wśród 534 tytułów wykonawczych, w stosunku do których nie podjęto czynności egzekucyjnych (a także nie wszczęto egzekucji):

- w 525 przypadkach (98,3%) nie podjęto czynności egzekucyjnych, a postępowania egzekucyjne umarżono, z uwagi na brak majątku zobowiązanych, do którego można skierować skuteczną egzekucję (Urząd posiadał aktualne informacje o stanie majątkowym zobowiązanych na podstawie prowadzonych postępowań egzekucyjnych wszczętych w związku z innymi tytułami wykonawczymi dotyczącymi tych zobowiązanych)³⁷,
- w 7 przypadkach (1,3%) nie podjęto czynności egzekucyjnych z uwagi na przedawnienie należności objętych tymi tytułami wykonawczymi (tytuły wykonawcze do Urzędu wpłynęły w maju 2017 r., a przedawniły się w czerwcu 2017 r.),
- w 1 przypadku (0,2%) wierzyciel wycofał tytuł wykonawczy przed podjęciem czynności egzekucyjnych,
- w 1 przypadku (0,2%) umorzono postępowanie egzekucyjne w związku ze zgonem zobowiązanego.

(akta kontroli str. 281 – 284, 305 – 319, 377, 432)

Spośród 590 tytułów, w stosunku do których pierwszą czynność podjęto po upływie 60 dni, licząc od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego³⁸, w 578 przypadkach (6,7% ogółem badanych tytułów) egzekucję wszczęto również po upływie 60 dni. W odniesieniu do kolejnych 12 tytułów wykonawczych (0,1% ogółem badanych tytułów) czynności egzekucyjne podjęto również po upływie 60 dni od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego i w podsystemie EGAPOLTAX nie odnotowano wszczęcia egzekucji, przy czym w odniesieniu tylko do pięciu tytułów wykonawczych nie odnotowano daty doręczenia odpisów tytułów zobowiązanych, a w pozostałych przypadkach: cztery tytuły wykonawcze zamknięto z powodu umorzenia postępowania egzekucyjnego, z uwagi na bezskuteczność egzekucji (p.o. Kierownika Działu SEE wyjaśniła, że nie wszczęto egzekucji z uwagi na brak majątku zobowiązanych, a aktualne informacje o ich stanie majątkowym Urząd posiadał w związku z prowadzonymi postępowaniami egzekucyjnymi wszczętymi na podstawie innych tytułów wykonawczych), w odniesieniu do kolejnych dwóch

³⁵ Tytuły wykonawcze, które wpłynęły do Urzędu w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r. Dane wg stanu na 30 listopada 2018 r.

³⁶ W tym w 24 przypadkach dotyczy tytułów wykonawczych, które wpłynęły do Urzędu w czerwcu 2018 r.

³⁷ Wszystkie tytuły wykonawcze (525) stanowią część zbioru tytułów wykonawczych, w stosunku do których nie wszczęto egzekucji (566), przedstawionych w pkt 1.2.1. wystąpienia pokontrolnego.

³⁸ Dane wg stanu na 30 czerwca 2018 r.

tytułów wykonawczych wydano, przed wszczęciem egzekucji, postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w związku ze zgonem zobowiązanego, a jeden tytuł wykonawczy został zamknięty w związku z zapłatą zobowiązania przed dokonaną czynnością egzekucyjną.

(akta kontroli str. 381, 423 – 428)

3.2. Na podstawie badanej próby 15 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 1,9 tys. zł³⁹ ustalono, że we wszystkich (15) przypadkach Urząd występował do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udostępnienie danych dotyczących zgłoszenia zobowiązanych do ubezpieczenia społecznego oraz pobierania przez nich zasiłków, rent i emerytur z organu rentowego. Gromadzono również informacje, przy użyciu systemu OGNIVO i POLTAX, o posiadanych przez zobowiązanych rachunkach bankowych i ewentualnych źródłach dochodu. W przypadku uzyskania informacji o posiadaniu przez zobowiązanego rachunku bankowego, zgłoszeniu go do ubezpieczenia społecznego lub otrzymywaniu przez niego świadczeń z organu rentowego, występowano o zajęcie stosownych wierzytelności. Jednak czynności egzekucyjne nie zostały podjęte w stosunku do wszystkich zobowiązanych, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Zastosowane środki egzekucyjne (zajęcia wierzytelności z wynagrodzenia lub rachunku bankowego) były legalne i adekwatne do sytuacji, tj. zmierzały bezpośrednio do wykonania obowiązku. Zobowiązani objęci badaniem zalegali również z zapłatą innych tytułów wykonawczych.

(dowód: akta kontroli str. 644 – 647, 652)

3.3. Na podstawie ww. próby 15 tytułów wykonawczych ustalono, że rzetelnie dokumentowano podejmowane czynności egzekucyjne, jednak nie wszystkie czynności prawidłowo zarejestrowano w podsystemie EGAPOLTAX. Stwierdzono wprowadzone do podsystemu niezgodne ze stanem faktycznym: daty wpływu do Urzędu tytułów wykonawczych, daty doręczenia tytułów zobowiązany oraz daty wszczęcia egzekucji, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 673)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie zachowano należytej staranności w działaniach związanych ze wszczęciem egzekucji administracyjnej i z podejmowaniem pierwszej czynności egzekucyjnej. Spośród 8 655 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 1 207,2 tys. zł, w stosunku do 578 tytułów (6,7%) na łączną kwotę 74,4 tys. zł, zarówno wszczęcie egzekucji, jak i podjęcie pierwszej czynności egzekucyjnej, nastąpiło po upływie 60 dni, licząc od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego⁴⁰.

Jak wyjaśniły Naczelnik Urzędu oraz p.o. Kierownika Działu SEE, powyższe wynikało z nadmiernego obciążenia pracą w związku z dużą liczbą spraw do załatwienia w przeliczeniu na jednego pracownika Działu SEE. Wskazały, że liczba spraw wszczętych po upływie 60 dni stanowi niewielki procent w stosunku do liczby spraw wszczętych do 60 dni, licząc od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego. Dodały, że pracownicy dokładają wszelkich

³⁹ Badaniem objęto tytuły wykonawcze, które wpłynęły do Urzędu w 2016 r., a pomimo wszczęcia egzekucji nie była ona skuteczna, w tym siedem tytułów, gdzie pierwszą czynność egzekucyjną podjęto do 60 dni od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego i osiem tytułów, gdzie pierwszą czynność egzekucyjną podjęto powyżej 180 dni od tego terminu.

⁴⁰ Na potrzeby niniejszej kontroli przyjęto, że wszczęcie egzekucji lub podjęcie pierwszej czynności egzekucyjnej powinno nastąpić w terminie 60 dni, licząc od dnia wpływu do Urzędu tytułu wykonawczego.

starań, aby w jak najkrótszym czasie wszcząć egzekucję administracyjną i podejmować czynności egzekucyjne bez zbędnej zwłoki.

Naczelnik Urzędu podała, że występowała w 2017 r. i w 2018 r. do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z prośbą o wyrażenie zgody na dodatkowe zatrudnienie w Dziale SEE. Przyznane dla Urzędu etaty (siedem) jednak nie zwiększyły zatrudnienia, co związane było m.in. z kolejnymi odejściami pracowników. Zaznaczyła, że trwające od 2014 r. ograniczenia w zatrudnianiu pracowników przyczyniły się do obecnych trudności kadrowych w Urzędzie. Podała, że Urząd obsługuje swoim zasięgiem miasta Chorzów i Świętochłowice (łącznie ponad 160 tys. mieszkańców) i był zaliczany do grupy dużych urzędów skarbowych. Na koniec 2014 r. Urząd posiadał 153,5 etatu, a na 31 grudnia 2018 r. przewidywany stan zatrudnienia wynosić będzie 128,4 etatu (uszczuplenie o 25,1 etatu).

(dowód: akta kontroli str. 625 – 647, 652, 662 – 666, 674 – 719)

2. Zaniechanie zastosowania środków egzekucyjnych, tj. zajęcia wierzytelności z wynagrodzenia lub z rachunku bankowego, w odniesieniu do trzech tytułów wykonawczych, na łączną kwotę 0,3 tys. zł (spośród 15 tytułów na kwotę 1,9 tys. zł), mimo powzięcia przez organ egzekucyjny informacji, że zobowiązani posiadali rachunek bankowy lub zostali zgłoszeni do ubezpieczenia społecznego, co stanowiło niedopełnienie obowiązku określonego w art. 7 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym. Wszczęte na podstawie ww. tytułów postępowania egzekucyjne zostały umorzone. Wprawdzie w stosunku do tych zobowiązanych zastosowano środki egzekucyjne, niemniej jednak dotyczyły one innych tytułów wykonawczych, które wpłynęły do Urzędu w późniejszym okresie.

Jak wyjaśniła p.o. Kierownika Działu SEE, z uwagi na nadmierne obciążenie pracą w związku z dużą liczbą spraw do załatwienia w przeliczeniu na jednego pracownika w Dziale SEE, nie ma możliwości dokonywania przeglądu wszystkich spraw miesięcznie czy kwartalnie.

(dowód: akta kontroli str. 644 – 647, 668 – 670)

3. Nierzetelne rejestrowanie w podsystemie EGAPOLTAX niektórych czynności dokonanych w związku z prowadzonymi postępowaniami egzekucyjnymi. Na podstawie badanej próby 15 tytułów wykonawczych ustalono, że w odniesieniu do sześciu tytułów, data ich wpływu do Urzędu była inna niż wprowadzona do podsystemu EGAPOLTAX. Stwierdzono również niezgodne ze stanem faktycznym, wprowadzone do tego podsystemu, daty wszczęcia egzekucji (sześć przypadków) oraz daty doręczenia tytułów wykonawczych zobowiązanym (trzy przypadki). Ponadto, poza badaną próbą, ustalono pięć przypadków nieodnotowania w podsystemie wszczęcia egzekucji, pomimo doręczenia odpisów tytułów wykonawczych zobowiązanym oraz jeden przypadek wprowadzenia do podsystemu niezgodnej ze stanem faktycznym daty wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego (pkt 1.4.4. wystąpienia pokontrolnego).

P.o. Kierownika Działu SEE wyjaśniła, że pracownicy ręcznie wprowadzają wszystkie dane do podsystemu EGAPOLTAX. Podkreśliła, że nie jest to celowe działanie, a błędy wynikały z bardzo dużej liczby spraw do załatwienia przypadającej na jednego pracownika w Dziale SEE.

(dowód: akta kontroli str. 381, 423 – 428, 673, 650, 658 – 659)

Najwyższa Izba Kontroli, przyjmując wyjaśnienia złożone do wyżej stwierdzonych nieprawidłowości, wskazuje jednak, że organ egzekucyjny zobowiązany jest do stosowania środków egzekucyjnych, które prowadzą bezpośrednio do wykonania

obowiązku, a trudności kadrowe w Urzędzie nie zwalniają z obowiązku bezzwłocznego wszczynania egzekucji i podejmowania czynności w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych, a także rzetelnego rejestrowania danych w podsystemie EGAPOLTAX.

4. Monitorowanie biegu przedawnienia

Opis stanu faktycznego

4.1. Według stanu na 30 czerwca 2018 r. Urząd posiadał 3 506 niezrealizowanych tytułów wykonawczych W2 i W200, które wpłynęły przed 1 stycznia 2016 r., na łączną kwotę należności 447,1 tys. zł, z tego zadłużenie stanowiło kwotę 429,4 tys. zł. Egzekucji nie wszczęto w odniesieniu do czterech tytułów wykonawczych, na łączną kwotę 0,3 tys. zł. W stosunku do tych tytułów podjęto jednak czynności egzekucyjne. Niewszczęcie egzekucji wynikało z braku możliwości doręczenia odpisu tytułu wykonawczego zobowiązanym (na zwrotnym potwierdzeniu odbioru widniała adnotacja „brak nr mieszkania”, „adresat wyprowadził się”). P.o. Kierownika Działu SEE wyjaśniła, że w takich sytuacjach organ egzekucyjny sprawdza adresy zobowiązanych w systemie SeRCe KEP⁴¹, gdzie dane aktualizowane są przez urzędy gmin. Dodała, że tytuły wykonawcze zostały zamknięte z uwagi na przedawnienie należności.

(akta kontroli str. 396, 423 – 428)

4.2. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r. zakończono postępowania egzekucyjne w związku z ich umorzeniem w odniesieniu do 15 289 tytułów wykonawczych W2, W200 i SP1 dotyczących należności z tytułu mandatów karnych na łączną kwotę 2 201,2 tys. zł (zadłużenie stanowiło kwotę 2 095,7 tys. zł), a w 353 przypadkach postępowania egzekucyjne zakończono z powodu przedawnienia (należności objęte tymi tytułami stanowiły kwotę 55,6 tys. zł, w tym zadłużenie 52,3 tys. zł)⁴².

(akta kontroli str. 389)

4.3. Na podstawie badanej próby 20 tytułów wykonawczych, wystawionych przed 1 stycznia 2016 r. i umorzonych do 30 czerwca 2018 r., na łączną kwotę 3,3 tys. zł, stwierdzono, że nie wystąpiły przypadki przydzielania do służby tytułów, gdzie należności nimi objęte uległy przedawnieniu, jak również przypadki podejmowania czynności egzekucyjnych wobec dłużników, w stosunku do których możliwość dochodzenia zobowiązań uległa przedawnieniu. W 19 przypadkach postępowania egzekucyjne umorzono z uwagi na przedawnienie należności, w tym w 16 z nich, postanowienia o umorzeniu postępowań egzekucyjnych wydano do 60 dni od terminu przedawnienia, a w trzech powyżej 60 dni od tego terminu⁴³. W jednym przypadku postępowanie egzekucyjne umorzono w związku ze zgonem zobowiązanego. Z powyższego wynika, że na bieżąco monitorowano bieg terminu przedawnienia należności objętych tytułami wykonawczymi W2, W200 i SP1.

Spośród 19 postępowań egzekucyjnych, które zostały umorzone z uwagi na przedawnienie należności, w dwóch przypadkach stwierdzono niepodjęcie czynności egzekucyjnych w okresie sześciu miesięcy przed datą przedawnienia. W obu przypadkach organ egzekucyjny dokonał zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego, odpowiednio: 250 dni i 272 dni przed datą przedawnienia należności, nie podejmując kolejnych czynności egzekucyjnych (wobec tych zobowiązanych doszło do zbiegu z egzekucją sądową). Dodać należy, że ww. zobowiązani posiadali

⁴¹ System Rejestracji Centralnej Krajowej Ewidencji Podatników.

⁴² Dane wg stanu na 30 czerwca 2018 r.

⁴³ Z tego w dwóch przypadkach okres ten wyniósł 62 dni, a w jednym 113 dni.

więcej tytułów wykonawczych, na które dokonano kolejnych zajęć egzekucyjnych, jednak zajęcia nie zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 648 – 651, 655 – 659)

W zakresie monitorowania biegu przedawnienia tytułów wykonawczych p.o. Kierownika Działu SEE wskazała, że początkowo bieg terminu przedawnienia należności wynikających z mandatów karnych monitorowano jedynie na podstawie danych z systemu WHTAX. W związku z tym, że dane z tego systemu widoczne są z miesięcznym opóźnieniem, w 2017 r. zwrócono się do Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z prośbą o opracowanie skryptu pozwalającego na automatyczną weryfikację należności, których nie można dochodzić z powodu przedawnienia. Jak podała dalej, zgodnie z Komunikatem nr 21/2018 Naczelnika Urzędu (§ 14 ust. 7 pkt 6)⁴⁴, Kierownik Działu SEE sporządza, na pięć dni roboczych przed zakończeniem miesiąca, raport (wykaz) tytułów wykonawczych, z podaniem daty nałożenia mandatu karnego, który zamieszcza na dysku wspólnym i niezwłocznie przekazuje o tym informacje pracownikom Działu SEE w celu podjęcia szczegółowej ich analizy i ewentualnego umorzenia postępowań egzekucyjnych w związku z przedawnieniem należności.

(dowód: akta kontroli str. 126 – 150, 423 – 428)

4.4. W wyniku badania ww. próby 20 tytułów wykonawczych ustalono, że we wszystkich przypadkach organ egzekucyjny dokonał umorzenia postępowań egzekucyjnych w sytuacji wygaśnięcia obowiązku dokonania zapłaty grzywny. Okoliczność tę rzetelnie rejestrowano w podsystemie EGAPOLTAX, za wyjątkiem jednego przypadku, w którym stwierdzono niezgodną ze stanem faktycznym, wprowadzoną do podsystemu, datę wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 650, 653, 658)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Na dzień 30 czerwca 2018 r. siedem tytułów wykonawczych, obejmujących należności z tytułu mandatów karnych na łączną kwotę 1,9 tys. zł, posiadało status tytułów czynnych, pomimo iż od daty ich wystawienia upłynęły trzy lata, przy czym postanowienia o umorzeniu postępowań egzekucyjnych w związku z przedawnieniem należności wydano od 67 do 359 dni po terminie przedawnienia⁴⁵.

Jak wyjaśniła p.o. Kierownika Działu SEE, w tych sprawach postanowienia zostały wydane dopiero w lipcu i sierpniu 2018 r. z uwagi na duże obciążenie pracą i dużą liczbą spraw do załatwienia w przeliczeniu na jednego pracownika w Dziale SEE.

Zdaniem NIK, duże obciążenie pracą pracowników w Dziale SEE nie zwalnia z obowiązku bieżącego umarzania postępowań egzekucyjnych w związku z przedawnieniem należności.

(dowód: akta kontroli str. 406, 423 – 428)

⁴⁴ Komunikat nr 21/2018 Naczelnika Urzędu z 5 lipca 2018 r. w sprawie organizacji pracy w Dziale Egzekucji Administracyjnej w Urzędzie Skarbowym w Chorzowie. Dodać należy, że również wcześniejszy komunikat nr 5/2018 Naczelnika Urzędu z 6 lutego 2018 r. w sprawie organizacji pracy w Dziale Egzekucji Administracyjnej w Urzędzie Skarbowym w Chorzowie, regulował w ten sam sposób obowiązki w tym zakresie.

⁴⁵ Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na ocenę kontrolowanej działalności z uwagi na jej niewielki zakres.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na konieczność:

- Uwagi
1. bezzwłocznego wszczynania egzekucji administracyjnej oraz podejmowania czynności w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych,
  2. stosowania środków egzekucyjnych wobec zobowiązanych, którzy posiadają źródło dochodu lub inne wierzytelności,
  3. rzetelnego rejestrowania w podsystemie EGAPOLTAX czynności dokonanych w związku z prowadzonymi postępowaniami egzekucyjnymi,
  4. bieżącego umarzania postępowań egzekucyjnych w związku z przedawnieniem należności.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych w kontrolowanym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 18 stycznia 2019 r

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler

Witold Wilk

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....